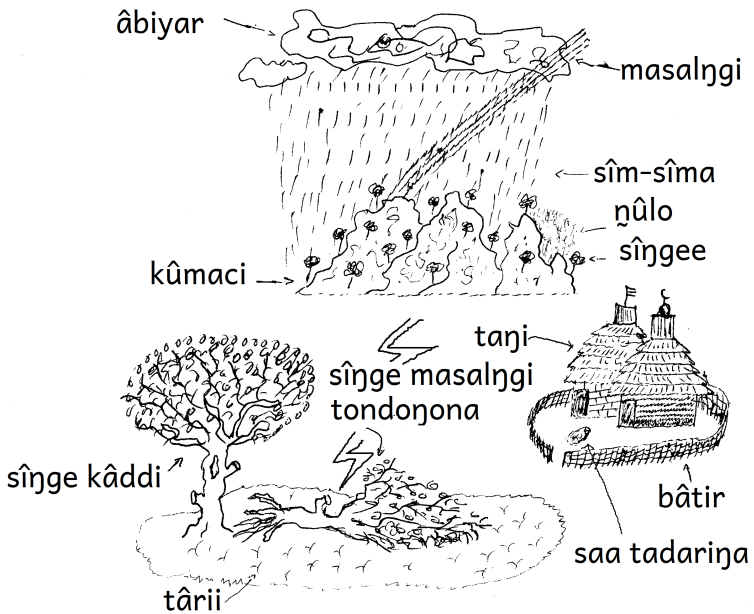

Kitab kârifi ta

Livre de la saison des pluies

Kitab kârifi ta

Kanaa mbo suraṅ mbo nîndiṅara gi:

Mahamat Ibrahim Adam

SIL Tchad

Hadjer Hadid

2021

Langue: massalit, parlée dans la préfecture d'Assoungha à l'est du Tchad, et au Soudan, surtout dans l'Etat fédéral du Darfour occidental.

Titre en français: Livre de la saison des pluies

Genre: Culturel

Kanaa nîndinara gi (Auteur) :

Mahamat Ibrahim Adam

Kanaa norgola wî (Rédacteurs) :

Juma Ibrahim Harun, Abderazik Mahamat Ahmat, Ishak
Kamis Mahamat, Gamaraddin Mahamat Harun,
Abdelmajid Abdalla Sileman

Suran̄ nena wî (Illustrations) :

Mahamat Ibrahim Adam (p. 1-25), SIL International
Illustrations / Adam Dawud Hissen (p. 26)

© 2019, 2021 SIL Tchad, B.P. 4214, N'Djaména, Tchad
2ème édition: 200 exemplaires

Kanaa

Assu riya mbo âte mbo.....	4
Kanaa ndâña.....	5
Lirna sa taŋ.....	6
Kanaa bokona.....	7
Madaldi saa tanara.....	8
Kanaa bokona.....	10
Âsurtu gokora.....	12
Kanaa bokona.....	13
Âsurtu goya.....	14
Kanaa bokona.....	17
Malta suro nîŋgeya.....	18
Kanaa bokona.....	20
So kûllaŋ saa laŋa.....	22
Kanaa bokona.....	23
Guro gîkeya.....	24
Jariya kimiŋ nîŋa kârifim.....	25
Kanaa bokona.....	26
Nêtiŋ kârifi taŋa.....	27

Assu riya mbo âte mbo

Ambuṅana wî mbo

Lîyarce mbo lôsi mbo

Âfandiṅ mbo majirinta mbo

Kaa kanaa masarakawo noṅone mbo

Awun ambige wî mbo

Kooy âte n̄û-kodo assu ârniṅa

Saa laṅe

Kanaa ndâña

Kitab gim gâyiriya kaa Masaraa nîñ kârifim wâyiri wîwo lukkurdim kûde ngara wî yoñ rakiti.

Gâyiriya kitab gim kûde rakitiña: Kanaa sa taña mbo madaldi taña mbo hâgudu âsurtu gokora mbo goya mbo lukkurañ mo kûde rakiti.

Hâgudu kanaa guro taña mbo sâsi kûllañ saa laña mbo ila koy baka rakiti. Lukkura tuum du kanaa suro taña mbo jariya kimiñ kârifim isari ila koy rakiti. Hâgudu ñêtiñ kârifi taña koy ândayñara ilawo katab ana, yagun âniñana indan du ûjim minda-ken awun mîrarnin rok anti.

Hâgudu lukkurdiñ nîñ âsuroñ ila mbo kanaa bokona mbo awun ambenin, kanaa ñundi rakan gosiñki. Kanaa masarakawo kallo nidil gâr ge-kede kâddur ñunan îniñasari. In ken kaa alle kârifim wâyirinniña lukkura baka ândiñara gâr gena kosiñ. Ba kosinniyandu lasira kanda tûti.

- Mahamat Ibrahim Adam

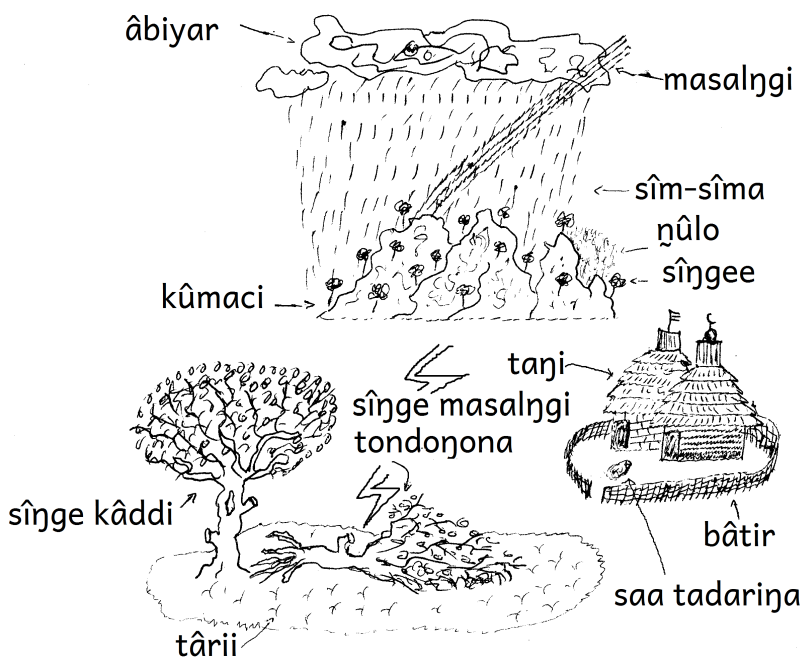
Lirna sa taɗ

Lêle tu hillem kaa sêy inda gu kârifi tûgiyen, âbiyar dole dâl-dâl ken hâwwakko nunduraɗ taren, âguri du bîrbîrtiyo tanara, kaa hille taɗa celcelo-celcelo de hâbutuu sa turcanan tандаантиɗa wîwo taɗ mo wandaya.

Sa kar kosi kâddusar de likkina ndâɗin, sîm-sîm geya mbo reɗe-reɗek geya mbo le kâddu câww! in tara-kunuɗ, lirna ndâɗin kiyeje koy turasiren, kimiɗ ndero unen **masalɗgi** du nîyembo wâlak ke tânarɗiren, kimiɗ sa wâlak ke-kodo nîyembo tûri rînaɗ dûsuɗ ûrsaɗa.

Kaa hille taɗa ɗgo ire, “Sa âmin âbiyar ken lîm-lîma koy tigen, hâgudu subbo **nûlo** koy kûmacim tigen sîkal mela gu, ɗerem tûka âbiyar tîran sa kû kar lirnaɗ ɗun subbo loyo tena.”

Sa lirnaɗ taka, kaa hille taɗa îɗara gu masalɗgi sîɗgee kâddusar mbara nondoɗon le taka, aɗab rînaɗ ela.

Kimin̄ du tîḡar siramim saa tadariḡa ilam isarin,
kimin̄ tuu du âbi sîlla ilam taḡ-taḡireta ke isarisina.

Kanaa bokoḡa

Masalḡi : Masalḡi ira gi ti ganii mbara ye. Tu nḡori nomoḡe mâri nene giye. Tu gi du sa tirne-ken nârḡiro wâlak ke sîḡgee nondoḡe giye.

Nûlo : Nûlo ira wî i âbiyar dîsir-dîsira lûyy! ke niye so nirnenda ila wî ye.

Madaldi saa tanara

Hille mbo munje madaldi tinden, kimiñ sūr borom
ñuñ sari inda gu, sa ñelle lirnañ tela, sî inde noñ de
gelmendi saa nî tukuñura, sîkalu kâriñ oyora.

Madaldi saa kâddur tanara kusul sero inda gu,
saa madaldi taña kâddur kû, **tûku-tûku** ûnjukurumen
kuran le dûmmo lânu, **tune** têneri ilam sîngee
kâddusar âdumar nûka ilawo ndosiran ula.

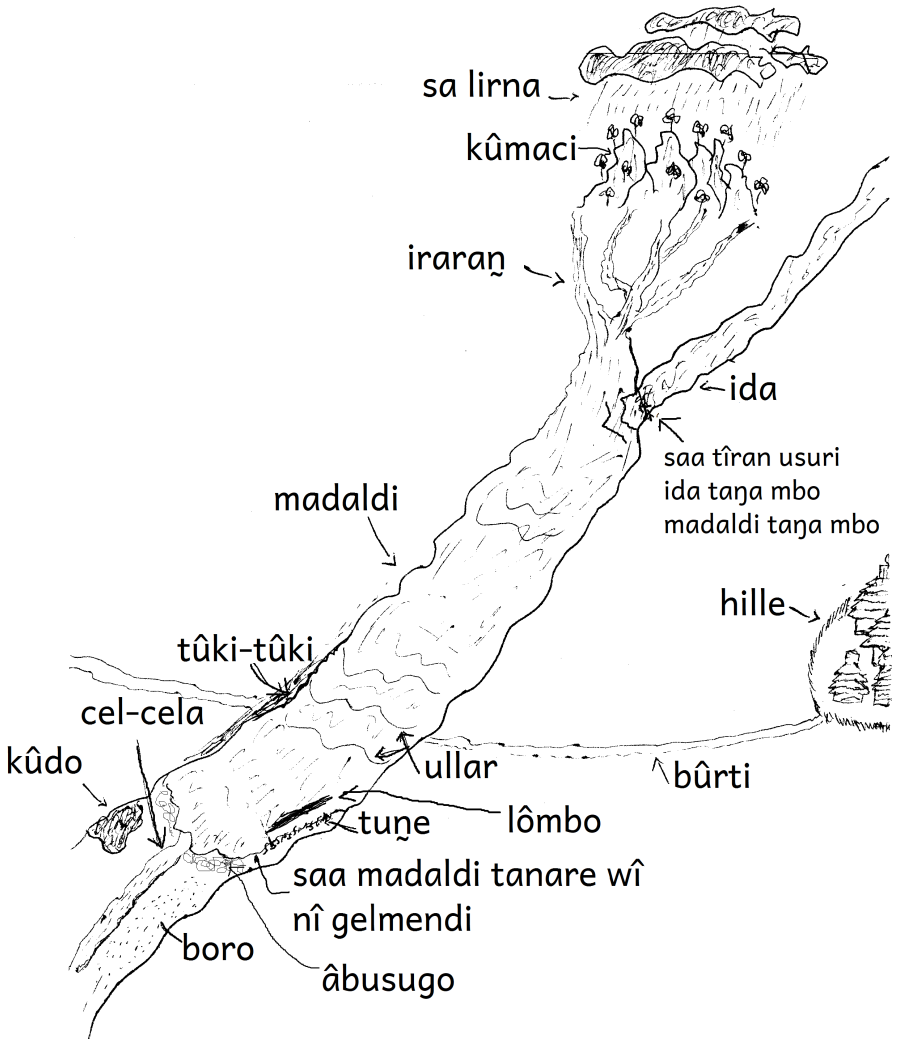
Saa madaldi taña du nîyembo kâddur wara
irarañ koy wanara, tîran juru ndâñin, **ullari** ke
ôrisiren kimiñ kuran le hillem waka.

Ñun subbo madaldim wara, **cel-cela** baka
inden, kimiñ tuu binije uken, tuu **kûdom** ko sūr
îdiriñgen, tuu du cel-cela kamim **tûkuñjurumta**
kârambo isarin, tuu du ganii **lewe-leweti** tena ila
wo lacu sero boko sarin-kodo, ida taña kamim ko so
koro mbo de kûllañ, saa ñûtan **njumun** wañana.

Bûrii ganii **sâsi gûren** nene ila nîyembo lewe-
lewetu enen, îya ru ñelle bûrtu udaña, kaa iliwiye.

Ñerem kimiñ nîñ dâsi idam kar kimiñ kûdom
nîdiriñge ilawo, “**Mîdiraŋgi** kûndulti yori! **Îbota**

maci ru kindani, **bû kaṅanti!**” irnen, kimiṅ oyora
 dâsi îniṅa mbo gê hillem waka.

Kanaa bokoŋa

Tûki-tûki : Tûki-tûki ira gi ti madaldi taŋ kâciŋ ye.

Tuŋe : Tuŋe wî nâwute kaliŋaa mbo sîŋgee mbo
madaldi saa tanaran, kamim nêrenji ilaye.

Irara : Irara ti certiye lo ida ta kura ye, sa tirne-ken
saa wo kul naŋ idam noyke giye.

Ullar : Ullar wî saa iye-ken saa i de, dole yon sûr
tûkuŋnjurumta ke suri niye ilawo ullari
uriye.

Cel-cela : Cel-cela du saa kâddur na wî waraŋin,
saa baka rêŋ-kodo niye ila cel-cela uriye.

Kûdo : Kûdo gi saa tîran ninda madaldi taŋ kamim
yoŋ, madaldi ta kûri moyoŋ, saa kûrurn
tîran, niyenda lo ninda ilawo kûdo uriye.

Tûkuŋnjurumta : Tûkuŋnjurumta i cel-cela iye-ken,
kamim boro sono-sono tenjekete ilu,
tûkuŋnjurumta uriye.

Lewe-leweti : Gani saa kâriŋ walfinin boko bilic-
bilica ru isiŋan naci ilu lewe-leweti uriye.

Njuma : Njuma ira gi saa mâmun kede sun waŋe
ilu, njuma taŋe uriye.

Sa gûre : Sa gûre gi ti sa guri giye.

Mîdiranġi : Mîdiranġi ti hâbuto kûdom nîndinasi lo
kûdom nayawo bû ndaġan tulusi. Yagu ti kogi
mbo nîjirindaye, hâbutoo tûkasi ira kâddur ye.

Îbo : Îbo ira-ken ndû mbo kûjo mbo kooy de sam
kûde lay dînjaraye.

Bû laġa : Bû laġa gi saa ɲoŋ-kede laġa, durmi dol
yoŋ kana dol yoŋ ilu, bû laġa uriye.

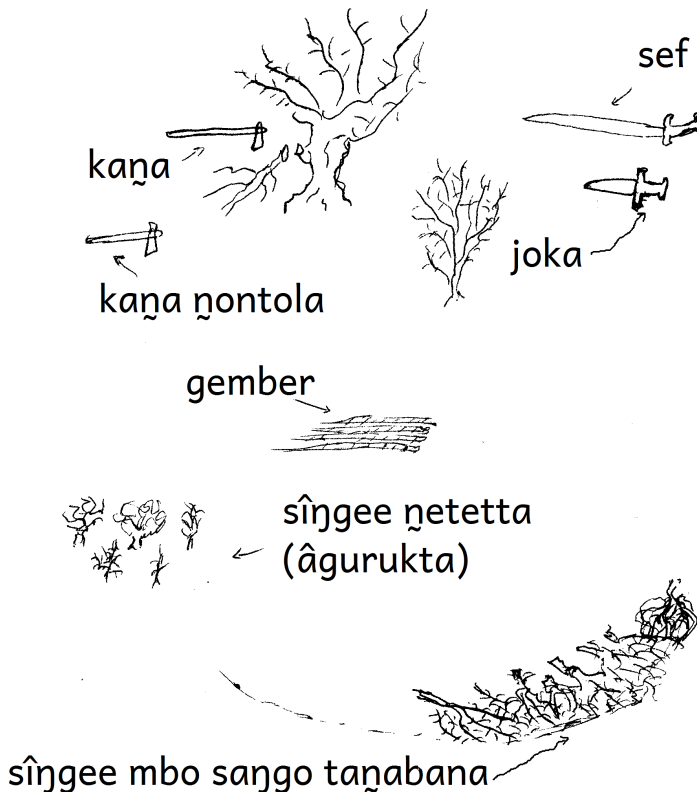
Âbusugo : Âbusugo ira wî madaldi saa tanara koy
saa nîŋ uyom jîsa niyeye.

Lômbo : Lômbo ira gi ti wardi madaldi nar, tune
mbo gê jîr! ken tilisigiye.

Âsurtu gokora

Sene tu Lîmata kimiñ tañ mbo âsurtu **okokoren** waka, Lîmata **diyarko** gîlañ kokol-kodo, âsurti kâddi gim waka.

Waka-kunuñ, kimiñ taña mbo âsurtim râcan tuu **gundaldi** mbo **bûra** mbo okokoren, tuu du **fârawi** mbo **kase** mbo sîngee ñetetta ninda ilawo okokoren, kimiñ sona wî du tuu sîngee eterena boko

mûgula ilawo ciŋge naŋ saŋgo waŋabaken, tuu du
gemberi kîr ige-de, duro âyŋge unŋa tûka.

Âsurom nuŋ jatko nan nunar, gani boko
kîrima tûka kurnaŋ, boko okokola, ŋeremko Lîma
kaŋo tula, kimiŋ taŋa du mâmunta tuu nûnju-kodo,
tuu lerim ula hillem wâlandira.

Kanaa bokoŋa

Gokora : Gokora gi âsurtu oyoŋtiyan, ko gani âsurti
oyoŋte-gim sîŋgee yan nâwute tuu yoŋ ninda
ila rogora ye.

Ndokokora : Ndokokora gi sîŋge taŋ firawo ketel
orgosiregiye.

Diyar : Diyar gi ti âsurti hille mbo munje nindayen
malta koy sefim naŋu enenise ilu âsurti diyar
uriye.

Gundaldi : Gundaldi gi ti gani âsurtu tâŋgit oyoŋ-
kede, sîŋgee yan âsurtu ŋundu udaŋa giye.

Bûra : Bûra tiro **tondobo** koy uriye, ti gani âsurtu
tebet oyeye, yagu abejeg oyoŋnden, inde
nuguya ilu bûra uriye.

Fârawi : Fârawi gi ti gani boko ngûrumi nûka lo
âsurtu koy oyoŋan nûkasiye.

Kase : Kase ira-ken gani âsurtu ige gi lo boko tîndili
lo sawaye, âbi ta du boko lobokaye.

Âsurtu goya

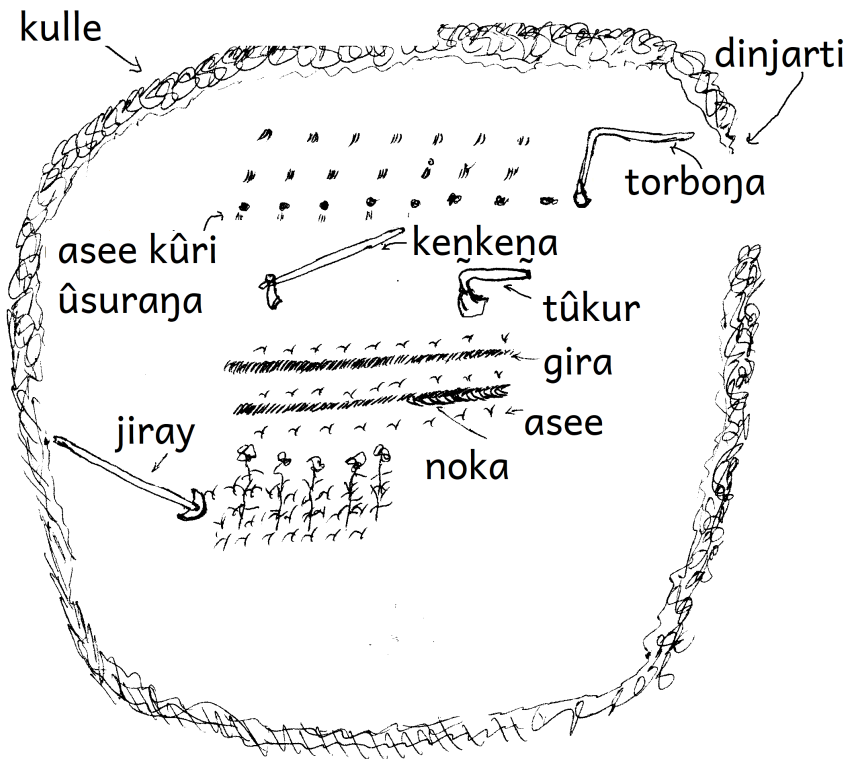
Kârifi tuka, Koltom ta kaŋgi ta mbo âsurtu moyoŋki ru tînar, dombot-dombot geya wândaŋina. Leru nar caki tu dollo kenken̄a mbo **torboŋa** mbo mukurata mbo sile mbo nucun, caki tu dollo njoŋona mbo saa jarkanam waŋantiŋa mbo unucuna.

Koltom du **jatko** tînja âsurtim waka, Koltom ta kaŋgi dîru mukuratko kucuŋ filalko filta mbo kûkurumta baka mbo ûsee mbo asee mbo kasem toyoŋa.

Kîmiŋ îniŋa du filta mukurat mbo oyoŋa ilam, asee kâcamuu **sorta** tîŋ aniŋa koy caki dollo **wanarcana**, hâgudu gonjaa mbo âŋkolikta mbo baka-baka wanarcana.

Koltom ti tûsuren, kimiñ taña du îndisen, asee soror mbo kâcamuu mbo ndîsañ, hâgudu gani wardu sono nene gim alinjii ndîsañ-kodo birinjalta ndûnun waraŋko kasem arkeñ oyoña.

Âsurti kâddi gi mbo diyar mbo ndîsañ ñerem le wâlandira. Ñun subbo ñanja toñoña gim mariyaa mbo âñkolikta mbo ababatta mbo îndisaña.

Joo ngarna yoŋ uŋuna-kunuŋ târii nîyembo
âsurtim tîŋar kâddi tûka, Koltomta âsurtim târii
murko moyoŋi ru waka.

Koltom ti sile mbo ullari tiren, kima ta du
tonoken, kimiŋ tuu wî du fîltawo jirayta mbo
jaŋgab igen kus wâlândira.

Subuŋ mbara yoŋ ŋun âsurtim waka gu, fîlta
mbo aniŋaa mbo buraga ena, arkeŋ **calta** ôdona,
alinjii koy amboraŋ ken, bakakara ena ŋoŋin hillem
wâlândira.

Joo mbîr noŋ ŋun âsurtim waka gu, fîlta
ômîr-kunuŋ kôk laŋa tândaŋina, kûreŋ mbo miŋ
mbo seden tuu mbo ŋeya wândaŋina. Arko du
aseem tara kucice du kâddur aseem ŋugusa
wândaŋina. In ken hille molok kar âsurtim ŋunjeya
ndâŋin, fîlta ôma ludaŋ **jûrumta** ena uburuŋa
nditaŋ asee du tiban domam mbo nîgesin atokam
loynu-kodo waraŋ ko rofol kul hillem wara.

Kanaa bokoŋa

Torboŋa : Torboŋa gi ti keŋkeŋa mbo nûŋe lo kodo,
ti nusuna lo belle mbo nûŋeye, hâgudu
tiro mbo ganu ûsureye.

Jat : Jat ti nûêti gani ndoŋoriya tam naŋ inegiye.

Sorta : Sorta wî i âsurtu mukurat mbo koyoŋ-kodo,
gani oyoŋa ilim dole asee ullar ilam nulle-
nelle îndise ilawo asee sorta uriye.

Wanarcana : Wanarcana ira-ken âsurtu gîlaŋ ko
koyoŋ-kodo, gani oyoŋa ilim kûde asee
yoŋ aniŋaa yoŋ ûsuraŋ-kede de
wanarcawe ilawo wanarcana uriye.

Mur : Mur ira-ken ti târii gîlaŋ na âsurtim tîŋarin
oye giye.

Calta : Calta ira-ken arkeŋ kimiŋ dabe tuduna ila
yoŋ gonja kimiŋ yoŋ ilawo calta uriye.

Jûrum : Jûrum ira gi filta ludaŋ gani tîlem toron
ela ilawo jûrum uriye.

Malta suro nîŋgeya

Lêle tu N̄itik mbo Kunji mbo suro wateyen inda gu, N̄itik nî sî subbo eleden de njâkal **sâŋakar** tunana, **njuko** njiŋo inda gu Kunji du jî bororo de taŋa kul, N̄itik nîm maŋanni ru tanara, N̄itik ta da du njunjuko ken tîndiŋara iŋana.

Ili molo jî jumma gagam loynu jatko ken kul watiŋa nîŋ bûri ke inda gu, lîyar îni sona gi malta **dâwiye** molo kul tanara.

I du kul suro sîr endena. Yagu lêle ilu subbo gani **mûrgu** tenarre. Târii koy **caca** nîyembo enen, malta kallo iŋana kul suro waka. Waka-kunuŋ, maltawo hâwus mo loyn, tuu du kuma kanaŋ hûy ken, âsurum layu âliliko kucuŋ sari lîllike sî indena, N̄itik du arkooy fok ke, laŋ kimiŋ sogoyam ne tîndiŋen, Kunji du wallu kul loso, zârdirig mbo kucice cumo, aŋederi koy sîŋgem tîkalan ndito kulusu, medegen kofforo laŋo nelle taka.

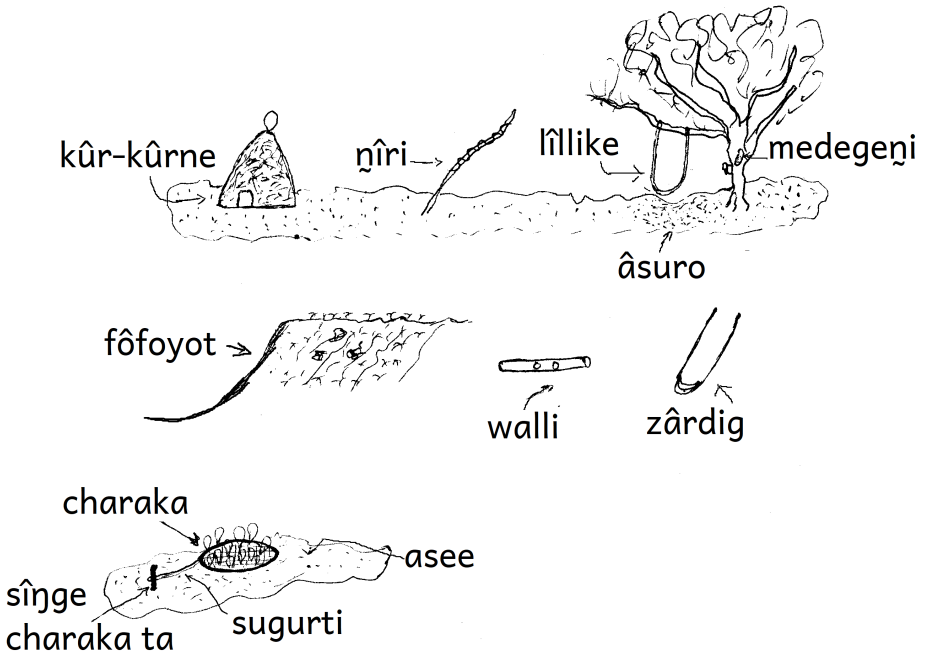
N̄itik du idam sîr **ânuŋgututiŋ** mbo sisi mbo kâŋimenŋ mbo noroo mbo miŋanteye ru kul hâgudu gûndo nejob mbo ililiŋ mbo kul **nũfo** anteye ru toyora.

Waldama îni raye tu du kuma molo nûsurgi lo koboyɗaa mbo kâburko mbo kurcaa mbo kul tanara.

Ñitik du arko kîbisin sirikam rasiɗ tanara, kûmman njiɗan numaɗo usa.

Gani kîrima tûka, Ñitik kurnaɗ mbâmbi mbo lâti mbo kûllaɗ kul kâdaɗaɗgari mbo bôroo mbo kul tanara injiɗana.

Sî indena, raye tu gi “Ama gani âyna ilim ju timira âkala aye âwullaɗi” ru taka, Ñitik ta du tûki-tûkim ko fôfoyot ke boko sarin-kodo kûdom sûr

boko tîriŋgan âwuy-âwuyota ke sarisin nûndurar le yor waldama înim waka.

Waka gu, waldama îni charaka mbo n̄iri mbo ken kucice rôciŋ-kodo, âsurom n̄uŋ leri garaŋgu ken sari tindede warka, taŋ-taŋireta ke boko sarin jatta îniŋa n̄an, maltawo kooy ŋgây hille kanaŋ kul sîr nenden, bûrtu nîbin wayi noŋ, dâkalwo araŋ ke n̄ugusu hille mbo munje wara-kunuŋ, maltawo erdim nusul, rayeŋ tuu kâddur mbo tîran **wâydo sayidta** boko sarin le hillem sîr ena.

N̄itik nî de tuŋana, jâwi Kunji nî gi koy tuŋana, kufun kul ŋoŋo hillem wara.

Kanaa bokoŋa

Sâŋakar : Sâŋakar ira-ken kimiŋ mbara lêle tîlo da tîle molo nûnana ilawo sâŋakar uriye.

Njuka : Njuka gi ti mal lêle tuŋana gim, jî taŋa kikan wasim onin, jî tîran njuŋŋa nira ûken njûr injiŋeye.

Dâwiyo : Dâwiyo ira-ken malta eleleŋ de kul hille molo boko sule wanaŋ-ken, caca boko waŋanin walandirin-kodo, raye kul suro tîkegiye.

Mûrgi : Mûrgi ti gani subbo eleleŋ de ûrinjii noŋ kûmaciam dole ray-ray in tinde-ken, âmin gani mûrgi tena uriye.

Caca : Caca uri wî subbo eleleŋ de târii saa enenise ilawo caca uriye.

Ânuŋgututi : Ânuŋgututi ira-ken buraga sînge kunji taŋa nûrun iŋa ilu ânuŋgututi uriye.

Nûfo : Nûfo gi sînge ilili taŋa nîŋ rayni nar tûn, jî sî taŋa yoŋ jâwi taŋa yoŋ ikana ilawo nar loynu nûgortaŋ iŋa ilu nûfo uriye.

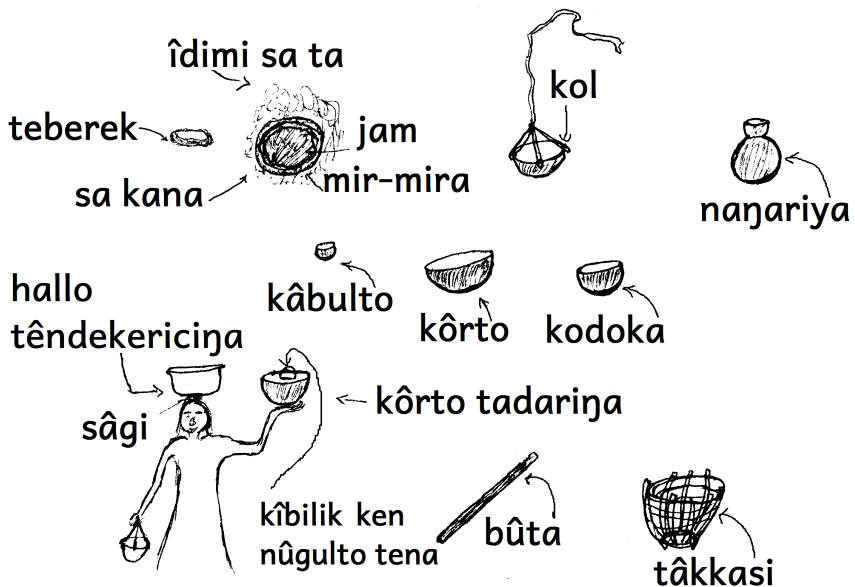
Wâydo sayid : Wâydo sayid ira gi tiro kumo koro kûri mbo racu, koro kû mbo kafan-kodo rac, koro kûri do îbiye.

So kûllaŋ saa laŋa

Subbo eleleŋ de kaa hille taŋ malta saa mandaŋan ru madaldim ûsura.

Ûsura-kunuŋ sâsi tuu **jam**ko ken uŋuna, tuu du **mirmiro** waynda ila jamko kâddu ken, tuu wârambana. Rayije maltawo sa kana molo ñelle sû baka-baka keŋo enjeben, sâsim sûr nandaŋe wî du **teberek** mo saa âturun mbo kâmbut mbo oyken malta waŋana.

Kaa tuu du saa jarkanaŋ mo loyn sa kana molo ñelle kû binije uken, tuu sâsi saa sâlŋi baka

nenem ko sâr **endelten**, sâsi tuu du nîyembo ûrten,
kito gûnugusim loyn-kodo, kôdokasim koy loyn
nûgulta ken, sâgii ken ûnja. Tuu du ndêkereciñ-
kodo tariñ ulin, kimiñ îniña du leker mo tâkkastam
gûnugusi nduñ ulin, hillem wâlasi.

Bûgulañ du dîrijewo gagañ ndaňan, nîl borom
hâyyakko ke boko sarin le hillem wâlasire.

Kanaa bokoña

Jam : Jam gi saa sam kûde kûrtañir tîran ninda wî
ye.

Mirmira : Mirmira gi ti muturakta mbo gemberi
mbo so kûllañ irmirake giye.

Teberek : Teberek gi ti sam munje ganu kûrur ken
wardi mbo onorcoñin tuburuñin, saa oyni-ken
malta saa wañe giye.

Ndelta : Ndelta gi ti sa saa tînodin rûse-rûse ite gi
yaka ndelta uriye.

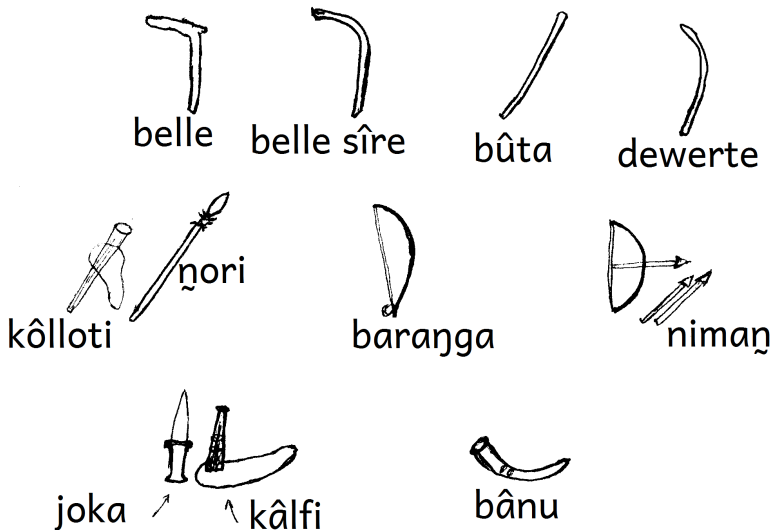
Nûgulta : Nûgulta ira gi ti kodokam saa loyn bita
sina mbo kîbilik ena gi yaka nûgulta uriye.

Guro gîkeya

Kaa kambas hille taᅇ l le tu 11 t ran guro mati ru rugul waram waka. B gulaᅇ tuu b llesi mbo j kasi mbo ula, kaa k ddusar w  du  norii mbo nimaᅇ mbo kul s r ena.  njar d mmo  rcuᅇa bellesi kortoᅇ  ᅇa.

Wayi gu t riim k de  g ari yoᅇ timirin, kaᅇgi tu “Hay! K motko arka” t rnaᅇa, kaa b llesi mbo  norii mbo uluna, sedeᅇ tuu t ᅇar w riᅇa. Kaa tuu laᅇ mbo maamaᅇ mbo cuman yan, korocaᅇ layu ula.

Tuu du n yembo n riᅇa ilawo  njarwo ca! ena, narku  bina. Kaa maamaᅇ  garna yoᅇ luy

korocaṅ lay ula, tuu laṅ mbo kûraje mbo ula hillem wâlandira.

Jariya kimiṅ nîṅa kârifim

Kârifî tûka sa kar lirnaṅ taraṅa, kimiṅ hille taṅa bûrtim tîran, jariya ndâṅin âbii sîlla mbo taṅ-taṅireta ke isarin, kimiṅ tuu du **jer-jerta** ke isarin, tuu du âwuy-âwuyo ke isari-de duro âyṅge unṅa tûka, ânjurom lay ṅuṅu **leri garaṅgu** kimiṅ tuu ken isarin, tuu du **guluṅta** ken isarin, tuu du **zîw-zîwta** ken isarin, tuu du wardi mbo sedenṅ kîme isarin, tuu du âliliketa ke isarin usa.

Kusaṅ tûka, aye jîsa mbo siramim tîran lukkuru ajajat mbo dimiṅ-dimiṅareta mbo ke isarin, tuu du âwuy-âwuyeta ke isarin, kimiṅ boko kâddusar wî fartim tîṅ âdorsolko racico isarin, tuu nîyembo sona ila du ndilam-ndilamta sari boko sêyn gani nîyembo kusaṅ tûka le wârcana.

Kanaa bokoŋa

Jer-jer : Jer-jer ira gi ti jariya ililiba mbara tekeŋiŋ as s̄u, âbii ganim mo toron, s̄iŋgee kaliŋaa n̄uka sona nderen, ililiba ilawo jer-jer ke isari giye.

Leri garaŋgi : Leri garaŋgi ti âŋii leri taŋ nuburuŋa as nar, ârcii buri s̄îmbirkiŋ nene mbara nar, gudo-gudo koch, ganim mo s̄iŋgo ndil, ilim dole rekeceŋ rayo isari giye.

Guluŋ : Guluŋ ti jariya ganim mo âguu sona âday k̄ullaŋ k̄umaci sinawo luwu isari giye.

Zîw-zîw : Zîw-zîw ti jarkana yoŋ kodoka nârmina yoŋ nar, mbeleto n̄uko kefel n̄urim âguu mbara leŋen, sugurtu rukan dûtoo toron ndibil, gudo-gudo k̄îbin, wirak ken s̄ulo n̄u ciŋge isari giye.

Nêtiŋ kârifi taŋa

Kala Sâmirata kârifi tûka kimiŋ taŋa mbo gikawa taŋ tiro mbo laŋ-laŋ ninda ila mbo âsurum maye ru îŋa.

Âsurum waka-kunuŋ, kimiŋ sona wî “Ŋariŋo minditaŋa manara su mûranni” ru inditen waka. Kima kala Sâmira ta gi du jâgiyem lay basalta koyee mbo birinjalta mbo aŋgaleta mbo bumbayta mbo nditaŋ kul tara.

Kala Sâmira du filal mo tindirniyen tare noŋ, micicildi mbo gonjaa koyee mbo hâgudu caltaa mbara yoŋ nditaŋ kul kûkurumta baka mbo fîlta mbo ludaŋ kul tara.

Toron nêsin âsurtu boko koyonŋ eleleŋ de hillem wâlandira. Kimiŋ ŋanjam lay âŋkolikta mbo gember mariyaa kirima ila mbo neteŋ minjiŋanti ru îndiŋara.

Kala Sâmira ta tîyar taŋ kimiŋ wara-kunuŋ i koy ŋanjam lay, mariyaa mbo ababatta mbo ûsee mbo ndîŋar kon miŋanteye ru kul waka. Kala Sâmira du kimiŋ taŋawo “Kidirŋgilo mba nditaŋi su

âran” tirnen, kimiñ nda indite noñ amiña mbo
rûsuge mbo nditañ wanara.

Kala Sâmira nîyembo ñoñin, “Hay kimiñ,
dîman kalla mbo de muñunan, jâgiyem maka
juwafa mbo lâmunta mbo kulin, ama du moñgeta
awulin, marni!” tîrnaña, haywa îrnaña ela.

